

«Сувсоз» трест и.

Адолатли демократик давлат, фуқаролар жамияти барпо этилаётган Ўзбекистонда аҳоли ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, сиёсий фаоллигини ошириш ислохотларининг энг муҳим, устувор йўналишларида бирига айланди. Бу Президентимиз Ислам Каримовнинг 20 май куни республика ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари, ҳуқуқшунос олимлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашувида алоҳида таъкидланди.

Аҳолиги чуқур ҳуқуқий билим бериш, юксак ҳуқуқий тафаккурни шакллантириш учун қандай чора-тадбирлар кўрилиши лозим? Халқ сиёсий фаоллигини ошириш учунчи? Инсон ҳуқуқ ва эркинликларига қандай риоя этилмоқда? Малакали ҳуқуқшунослар тайёрлаш масаласи қандай ҳал этилган? «Тошкент оқшони» газетаси тахририятининг Тошкент давлат юридик институтини профессор ва ўқитувчилари билан давра суҳбатига бу ва бошқа долзарб масалалар кўтарилди.

Куйида ушбу давра суҳбати эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

ҚОНУН — МУҚАДДАС

**Бобокул ИБРАТОВ,
хўжалик ва меҳнат ҳуқуқи
кафедраси мудири, юридик
фанлари доктори:**

— Президентимиз томонидан халқ ҳуқуқий тафаккурини юксалтириш масаласига бу қадар катта эътибор берилганлиги олдимизга қўйилган улғу мақсад — эркин демократик давлат, одил жамият барпо этиш вазифасидан келиб чиқади.

Биз мустабид тузум даврида маъмурий-буйруқ-боилқ усулига қўниқиб кетган эдик. Ҳаётимиздаги ҳамма нарса қонун билан эмас, балки коммунист-тик партиянинг буйруғи, анчагина ҳолларда зўравонлиги билан ҳал этиларди.

Ҳуқуқий давлатда эса қонун устуворлиги, унинг муқаддаслиги ҳамма томонидан бирдек тан олинади. Президентимиз томонидан ишлаб чиқилган Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли беш тамойилининг энг асосийларидан бири қонун устуворлиги эканлиги бежиз эмас.

Тараққий этган ҳамма давлатларнинг тажрибаси жамият аъзолари янгилашни ва ўзгаришлар даврида бу жараён кузатувчилари сифатида эмас, балки ислохотларнинг онгли фаол икросиси бўлган тадбирдагина муваффақиятларга эришиш мумкинлигини яққол исботлаб турибди.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда демократик давлатнинг ҳуқуқий асосини ташкил этувчи 300 дан кўпроқ қонунлар қабул қилинди. Аммо афсуслар бўлсинки, аҳолининг анчагина қисми улар билан яхши таниш эмас. Кўпчилик ўзларининг ҳаёти, меҳнати, турмушига бевосита таъдор бўлган Меҳнат, Фуқаролик, Солиқ кодекслари қонун-қоидалардан беҳабар эканликларини ташвишлантирмай қолмайди. Қонунни билмасдан туриб, ўз ҳақ-ҳуқуқини қандай ҳимоя қила олсан, ахир!

Ҳуқуқий тафаккурни шакллантиришдаги бу жиддий камчиликларда биз, олимларнинг ҳам айбимиз кам эмас. Ҳамма нарса ўз номи билан аталадиган бўлса, бизда ҳозиргача аҳолига ҳуқуқий билим беришнинг изчил ва яхлит тизими шаклланмаган эди. Институт профессор ва ўқитувчилари асосан студентларга ҳуқуққа оид фанлардан дарс бериш билан чегараланиб қолаётган эдилар. Демократик давлат фуқаролари жамияти, бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган янги даражадаги етишмаслиги натижасида эски ўқув қўлланмаларидан фойдаланиш ҳуқуқшунослар тайёрлашга салбий таъсир кўрсатаётган бўлса.

Оммавий ахборот воситалари орқали олиб борилаётган ҳуқуқий тарғиботни ҳам талаб даражасида, деб бўлмасди. Энг аввало, бу ишда изчиллик сезилмайди. Иккинчидан, тарғиб қилинаётган қонунлар ва ҳуқуқий меъёрлар факат олимлар ва мутахассисларгина тушуна оладиган тилда ёзилган. Кўп ҳолларда оддий ўқувчи бу мақолаларда гап нима ҳақида кетяётганлигини яхши тушунамайди. Демак, бу йўналишдаги ишни ҳуқуқий тарғиботни олиб борадиган тарғиботчиларнинг ўзини тайёрлашдан бошлаш фойдалан ҳали эмас.

Президентимиз айтганидек, аҳоли ҳуқуқий тафаккурини юксалтириш бўйича давлат дастури ишлаб чиқиш, Адлия вазирлиги ҳузурига юксак малакали, маънавий мутахассисларни олиб борадиган, замонавий ҳиҳозлар билан таъминланган ҳуқуқий маърифат тарғиботи марказининг ташкил этилиши, қўрилаётган бошқа чора-тадбирлар бу ишда сифат жиҳатдан кескин бўрилиш ясаи имконини беришига умид тудирмоқда.

ИЗЧИЛЛИК ЗАРУР

**Холмурод НАЗАРОВ,
давлат ва ҳуқуқ назарияси ва
тарихи кафедраси доценти:**

— Халқимизнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш учун, фикримча, эътиборни қуйидаги масалаларга қаратиш керак:

— биринчидан, халқимизнинг бой ҳуқуқий меросини ўрганиш, унга иходий ёндошган ҳолда бугунги давлатчилик ва ҳуқуқ тизимини тақомил-

лаштиришга жорий этиш;
— иккинчидан, хорижий давлатларнинг бу борадаги тажрибалари ихобий жиҳатларини ўзлаштириш;
— учинчидан, ҳуқуқий соҳадаги илмий тадқиқотларни аниқ буортма асосида амалга ошириш;

ҲУҚУҚ УСТУВОРЛИГИ — ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ ТАЯНЧИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»НИНГ ДАВРА СУҲБАТИ

Халқимизнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш давлат сиёсати даражасига кўтарилиши лозим.

Ислам КАРИМОВ.

— тўртинчидан, мактаб, ўрта махсус ва олий ўқув юрларида мантиқ фанини ўқитиш. Чунки тафаккур қонунларини ўзлаштирмай туриб ҳуқуқий онгни шакллантириш мумкин;
— бешинчидан, ҳуқуқий таълим умумий тизимини ишлаб чиқиш, бунда қайтариллиларнинг олдини олиш;
— олтинчидан, ҳуқуқ тўғрисидаги тасавуруларимизни ўзгартириш лозим.

Бизда ҳуқуқни фақат давлат томонидан қабул қилинган ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар йиғиндиси, деб тушуниш ҳоллари маъжуд. Ваҳоланки, ҳуқуқ кўп қиррали тушунчадир. Хусусан, ҳуқуқ бу — адолат, эркинлик ўлчовидир. Ҳуқуқ бу — эъгулик, яхшиликни таъминлаш воситасидир. Ҳуқуқ бу шахсининг бошқа бировга зўравонлигини қечловчи қоидалар мажмуасидир. Ҳуқуқ бу — жамиятда тартиб-интизомни, ҳавфсизлик, тинчликни таъминлаш қуроли ҳамдир. Ҳуқуқ бу — эҳтирсизларни жиловлаб турувчи воситадир.

Давлат ҳам энди ҳуқуқон бир синф иродасини ифодаловчи машина эмас. Давлат — бу Фаробий айтганидек, бахт ҳақида тўла тушунчага эга бўлган одамларнинг жамоасидир. Давлат, Цирон айтганидек, ягона ҳуқуқий тартиб ва манфаатлар асосида биришган кишиларнинг иттифоқидир.

Биз Президентимиз олдимизга қўйган вазифалардан келиб чиқиб, малакали ҳуқуқшунослар тайёрлаш муаммосини ҳал этиш ҳақида ўйлашимиз. Яқинда институтимизда «Сорос» жамағармаси вакиллари билан ҳамкорлик изасидан келишиб олинди. Биз ҳар йили хорижга профессор ўқитувчиларимизни малака оширишга юборамиз. Уларда ўқув жараёнини ташкил қилиш тажрибаларини ўрганимиз ва ўзимизда жорий этамиз. Бу масаланинг ўта муҳимлигига Германияда ўқув режалари парламент — Бундестагта тасдиқланиши ва қонун қучига эгаллигини келтириш мумкин. Уни бузганлар қонунбузарликда айбонлади ва жазоланди.

Институтимизда иқтидорли, хорижийлик олимлар билан бемалол беллаша оладиган ёшлар бор. Улар сафи кенгайиши учун саъй-ҳаракатларимизни аямаймиз.

СИЁСИЙ ФАОЛЛИК ОМИЛЛАРИ

**Зумрадхон Иноғомжонов,
жннотат процесси кафедрасининг
доценти:**

— Ҳуқуқий билим, ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданият бир-бирини тўлдирадиган, ўзаро боғлиқ, бири иккин-

чисини тақозо этадиган тушунчалардир.

Халқимизнинг ҳуқуқий билим, ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятини оширмадан туриб, фуқароларнинг давлат ва жамоатчилик ишларида фаол иштирокини таъминлаш амри маҳол. Ҳар бир шахс ўзининг ҳуқуқ ва бурчини тўла англагандагина қабул қилинадиган қарорлар, режалар бевосита унга ҳам боғлиқлигини тушуниб етгандагина жамиятда, жамоаси орасида, маҳаллада ўзининг муносиб ўрнига эга бўлади.

Жамиятда биронта ижтимоий муносабат йўқ, қонунлар билан тартибга солинмаган бўлсин. Бундай қонунларни билмасдан туриб, жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш мумкин эмас. Президентимиз ўтказилаётган ислохотлар номига ислохот учун эмас, балки халқ манфаатларини таъминлаш учун амалга оширилаётганини муттасил ўқирадилар. Буни фуқароларимиз яхши билиши, ўзларини ислохотларнинг энг фаол иштирокчилари, деб тушунишлари жуда муҳимдир.

Қонунларни тарғиб қилиш, унинг мазмун-моҳиятини ҳар бир инсон онига етказиш ҳозирги қўннинг энг долзарб масаласи ҳисобланади. Бунинг учун ҳар бир ҳуқуқшунос, ҳар бир мутасадди раҳбар одамлар билан

АДОЛАТ ТАРОЗУСИ

**Ҳайдарали МУҲАМЕДОВ,
давлат ва ҳуқуқ назарияси ва
тарихи кафедрасининг катта
ўқитувчиси:**

— Ўзбекистон мустақилликка эришгандан ўтган беш йилдан ортиқ вақт мобайнида ўзининг мустақил яхлит ҳуқуқий тизимини яратди олди. Бу ҳуқуқий тизим ҳозирги вақтда тақомиллашиб, шаклланиб бормоқда. Лекин минг афсуслар бўлсинки, омма-нинг ҳуқуқий онги шунга мутаносиб олиб бормаяпти. Ҳуқуқий онни шакллантиришда қабул қилинаётган қонунларнинг адолатчилиги ва ҳаққонийлиги, уларни ҳаётда тўғри ва бузмай қўлилаши муҳим аҳамиятга эга. Масалан, судья бирор масалани адолатли ҳал этса, суд мажлисида иштирок этувчиларда яхши таассурот қолдиради, кишиларнинг қонунларга бўлган ҳурмати ошади. Аксинча, масаланинг нотўғри, адолатсизлик билан ҳал этилиши кишилар нафратини, ғазабини оширади, қонунларга нисбатан нотўғри фикр юритишларига сабаб бўлади. Ҳуқуқ маданияти ва фуқароларни ҳуқуқий жиҳатдан тарбиялаш масалалари ҳуқуқий он билан бевосита боғлиқдир. Ҳуқуқ маданияти тушунчаси ҳуқуқнинг ривожланиш даражаси, аҳолининг ҳуқуқ ҳақидаги тушу-нчаси, қонунчиликнинг аҳоли, ҳуқуқни амалга оши-риш ишларини ташкил этиш, ҳуқуқнинг обрўйи ва шу сингари тушунчалардан ташкил топади.

Ҳуқуқ маданиятининг ҳолатига ҳуқуқ фанининг ривожланиш даражаси, ҳуқуқ тарғиботининг қандай йўлга қўйилганлиги, таркиб толган аънавалар, маданиятнинг умумий даражаси таъсир кўрсатади.

Фуқароларнинг ҳуқуқ маданиятини шакллантириш ва мустаҳкамлашда ҳуқуқий тарғибот муҳим роль ўйнайди. Биз ҳуқуқ нормаларини кенг оммалашти-риш, мақолалар эълон қилиш, саволларга жавоб бе-риш, газета ва журналларнинг тахрифларида ҳуқуқ масалалари бўйича маслаҳатлар бериб туриш, ко-декслар, қарорлар, изохлар тўплами чиқариш, ҳуқуқ бўйича дарсликлар, ўқув қўлланмаларини нашр этиш, жамоатчилик орасида маъруза ва нутқлар билан чи-қишни кенг йўлга қўйиш, суд ишларини судларда ошкора кўриб чиқиш орқали ҳуқуқий билимларни тарғиб этишимиз лозим.

Ҳуқуқий билимларни кенг миқёсда тарғиб қилиш ҳаётий зарур иш, чунки ў фуқароларни жамиятда яшаш қоидаларига, қонунларга ҳурмат руҳида тарбиялашга ёрдам беради, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, қонун устуворлигини таъминлашга хизмат қилади.

Президентимиз олдимизга қўйган вазифалардан бири ҳуқуқий таълим тизимини янада тақомиллаш-тириш, жонлантиришдан иборат. Бунда илгор хори-жий мамлакатлар, хусусан, АҚШ, Англия, Франция, Германия ва бошқа давлатлар тахрибобасига иходий ёндошиш ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Урни келганда шунга айтиш керакки, Ўзбекис-тонда олимларга илмий даража бериш тизимини ҳам чуқур ислох қилиш масаласини ўйлаб қўриш пайти келди. Масалан, ҳозирги вақтда фан ном-зоди илмий даражасини олиш учун биргина кичик мазву талаб олинчи, ҳимоя қилинади. Бу қатъий тартиб-қоида сифатида белгилан қўйилган. Бу со-ҳада ҳам илгор мамлакатлар тахрибобасига муро-жаат қилиш фойдалан ҳоли эмас. Хусусан эълон қилинган, нашр этилган ишларни, ҳаёт газет ва журналларда босилиб чиққан мақолаларни, чоп этилган дарслик, ўқув қўлланмаси, услубий қў-лланмаларни, ўқув дастурларини ҳам ҳисобга ол-ган ҳолда илмий даража бериш мумкин эмасми? Ўртага ташланган яна бир муҳим муаммолардан бири ҳуқуқшунос олимлар томонидан яхши, му-каммал, замон талабларига мос янги дарсликлар яратилимаётганлигини ўйлаб қўриш керак.

Президентимизнинг республика ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари, ҳуқуқшунос олимлар, омма-вий ахборот воситалари вакиллари билан учрашув-да олға сурилган гоълар кенг қамровли, шунинг учун ҳуқуқий маданиятини ошириш, ҳуқуқий билимларни тарғиб этиш бундан кейин ҳам «Оқшом»нинг энг муҳим мавзуси бўлиб қолади.

МУСТАҚИЛЛИК — УЛУҒ ХУРЛИК

**Омонулло МУҲАММАДЖОНОВ,
Инсон ҳуқуқи ва гуманитар
ҳуқуқни ўрганиш маркази
директори, юридик фанлари
номзоди, доценти:**

— Бирон бир аңқуман йўқки, ундан Президентимиз инсон ҳуқуқи, эркинликларини ҳимоя қилиш масалала-рига эътиборни қаратмаган бўлсин. Олий Мажлисининг олтинчи сессиясида ҳам юртбошимиз ана шу хусусда тўхталиб: «Инсоннинг ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятлари-дан яхши ҳабардор бўлиши шахс ҳуқуқларининг консти-туциявий қафолларини рўёбга чиқаришнинг энг асо-сий шарти бўлиб қолиши керак», деб таъкидлади.

Бу бежиз эмас. Республикада ҳуқуқий демократик давлат қуришга ҳам қўлган эканмиз, аввало, ҳар биримиз ўз ҳуқуқ ва бурчларимизнинг мазмун, моҳия-тини қонунларнинг манфаатимизга хизмат қилишини чу-қур англаб олишимиз, онгимизга сингдиришимиз ва ҳақ-ҳуқуқларимиздан фойдалана олишимиз керак.

Шунга эришиш лозимки, мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси ҳуқуқий билимлар унинг учун нон ва сувдек зарурлигини тўлиқ тушуниб етсин. Ана шундан-гина жамиятимизда ҳар бир одам ўзининг қадр-қим-матини, ҳақ-ҳуқуқларини чуқурроқ ҳис эта бошлайди. Айни пайтда шу озода, ҳур қонун устувор, адолатли Ватанда яшаётганлардан факрланади, она-юрта садо-қати кучаяди. Зеро давлатимиз раҳбари ўқтиргандек, аслида мустақиллик озунинг замирида ҳам катта, улғу ҳуқуққа эга бўлиш деган тушунча ётади. Утган йил-нинг июнь ойидан эътиборан Тошкент давлат юридик институтида фаолият кўрсата бошлаган инсон ҳуқуқи ва гуманитар ҳуқуқни ўрганиш маркази мана шу мақ-садларни қўлаб ташкил этилди.

Марказ ўз олдида инсон ҳуқуқи борасида тадқиқот ишлари олиб бориш, ўқув дастурлари яратиш, уларни амалга оширишни таъминлаш, семинар ва конферен-циялар ўтказишни мақсад қилиб қўйган.

лиллаш» моддаси асосида юко-ридаги зарарларни асослаган ҳолда қоплаш имкони тугилди.

— Кўрилган зарарларни
илоҳи борича қамайтириш
бўйича уюшмада ҳам баъзи
бир чоралар қўрилаётган-
дир? Чунки зарарни қоплаш
қонун доирасида белгилан
қўйилган, деб боқимандалик-
ка берилиш инсофдан эмас-
да.

Мисол учун соҳада бошқариш тизимини соддалаштирилди. Яъни бир-бирини тақорлайдиган бў-лимлар олиб ташланиб, бошқа-рув аппарати 39 фоизга қис-қартиришга муваффақ бўлинди. Бундан ташқари корхоналарга умумхўжалик харажатларини ка-мида 10 фоизга қамайтириш ва-зифаси юклатилди. Шаҳар те-лефонлари анча қисқартирилди. Шунингдек нақд пул тушумла-рини аширган ва маблағни вақ-

қа қанда бузувчи ҳайдовчилар-га қарши кураш олиб боришмоқ-да. Лекин ҳозирча эҳтиёт қисм ва материаллар, электр энер-гия, автобус ёнилғиси ва бош-қа сабаблар билан кетган зар-рарни қоплаш осонликча кечаёт-гани йўқ. Шунинг учун бу бора-да ҳали анча ишлаш керак бў-лади.

— Айтмоқчи, ҳозирги кун-да транспортда чипта сотув-чилар сони анча кўпайганли-

СЕХДАН — ПЕШТАХТАГА

**Бундан уч йил муқаддам Ўзбекистон машинасозлиги
саноати уюшмасига қарашли «Тошавтоматика» корхона-
си жамоаси корхонани ҳусусийлаштириб олган эди.**

Янгиллик жамоага кенг имко-ниятлар яратди. Давлатдан сурун-кали равишда қарз бўлиб келган корхона бу йил қарзлардан бу-тунлай қўтилиб, ҳам ишлаб чиқа-ришда, ҳам маҳсулот сифатида ривожланиш палласига кирди.

Корхона директори Илҳом Си-диков бу ҳақда бизга қуйидаги-ларни гапириб берди:

— Корхонамиз собиқ иттифоқ даврида фақат «Оазис» музлат-гиларини ва улар учун ишла-тиладиган мосламаларни тайёрлаб беради. Кейинги йилларда маҳ-сулот турлари кўпайди. Масалан, меваларни қуришти камералари, полиэтилен ишлаб чиқарувчи да-стоғлар, ёғочга ишлов берувчи қурилмалар шулар жумласидан-дир.

Ҳозирги шариотда корхона ке-нг миқёсда халқ истеъмоли буюм-лари ишлаб чиқармоқда. Уларни-ннг сони 20 турдан ортиб кетди.

Илҳом ШЕРМУҲАМЕДОВ.

Қурилиш

БЎЛҒУСИ ОЛИМПИАДА ЧИЛАР ҲОҒИ

**Биз «Чорсу» спорт мажмуаси қурилиш майдонига бор-
ганимизда кун пешиндан оғиб қолган эди. Қурувчилар
ўзларига бириктирилган жойларда қаққон ҳаракатлар
билан ўз вазифаларини адо этишмоқда эди. Ушбу маж-
муадаги қурилиш ишларига «Чирчиққурилиш» акционер-
лик жамияти бош-қош бўлиб, бутун монтаж ишларини
амалга оширишмоқда. Бу ишларни ташкил этишда Вла-
димир Сатчик ҳамда Антон Белешетский бригадалари
ҳаммага ўрнак бўлмоқда. Иш жараёнининг бориши ҳам-
да ишчиларга яратилган шарт-шароитлар тўғрисида
«Чирчиққурилиш» акционерлик жамияти кадрлар бўли-
мининг бошлиғи Нуриддин Фазлиддиновдан сўзлаб бе-
ришни илтимос қилдик.**

— Бутун комплекс бўйича айни вақтда бир ярим мингтадан кўпроқ ишчилар фаолият кўрсатишмоқда. Ўз мутахассислиги бўйича барча қурувчи-пайвандчилар қурилиш бошланғич олдидан синновдан ўтқа-зилди. Шунингдек, апрель ойидан бошлаб сувовчи-бўёқчилар ва му-ҳандис-техник ходимларни ўқитиш ишларини ҳам олиб бориамиз. Қурилишда нафақат тошкентлик қурувчилар, балки республикаси-нинг барча вилоят ва шаҳарларидан келган 500 дан зиёд моҳир қурувчилар иштирок этмоқда. Улар уч маҳал иссиқ овқат ҳамда ётоқ-хоналар билан таъминланган. Ердама келган бошқа ташкилот иш-чиларининг ўз вақтида ишга келиб-кетилари учун 20 та автобус жалб қилинди...

Ҳа, юқоридагилардан ҳам яққол қўрилиб турибдики, «Чорсу» спор-т мажмуасида қурилиш-тиклаш ишлари кўнғиндагидек боряпти. Етар-лич қурилиш материаллари ҳамда мутахассис ташкилотчилар бўла-нидан кейин албатта ўз-ўзидан ишлар ҳам фақатгина олдинга силжи-ши шубҳасиз. Кейинги суҳбатдошимиз — «Чирчиққурилиш» акцио-нерлик жамияти раҳбари Маҳмуд ака Раҳмонов бўлди.

— Ишларимиз айни пайтда жуда кизгин боряпти. Шу қунгача су-воқ ишларининг 95 фоизини бажариб бўлдик. Фақатгина ҳозир бўёқ ишлари ва мармар плиталарни ўрнатиш юмушлари қолди. Дераза ва ойналар Югославиянинг «Тарс» фирмаси томонидан тайёрланган бў-либ, уларни ўрнатиш ишларини фирма қурувчиларининг ўзлари ба-жаришмоқда. «Ўзсанотхўжаликқурилиш» корпорацияси томонидан 1997 йилнинг 1 майдан бошлаб «Чорсу» спорт мажмуаси қурилиши-да қатнашаётган қурилиш корхоналари бажараётган ишларнинг си-фати ва муддатидан олдин топириши бўйича қўриқ-танлов ташкил қилинди. Унинг шартларига қўра биринчи ўринга — 25 минг сўм, иккинчи ўринга — 15 минг сўм, учинчи ўринга — 10 минг сўм миқдо-рида пул мукофотлари белгиланди.

— Бизга унумли фаолият кўрсатиш учун тегишли барча шарт-шароитлар яратилган, — дейди дуррадор уста Шўҳрат Усмонов. — Халқимиз саломатлигини мустаҳкамлаш, уларни янада тетик, бар-дам ва жисмонан соғлом этиш йўлида бор қуч-гайратимизни сарфа-лаб меҳнат қиляймиз. Ушбу спорт мажмуасида тобланиб чиққан фар-зандларимиз жаҳон ва олимпия ўйинларида қатнашиб муваффақият-ли ўринларни эгаллашса, ажаб эмас.

Очил ҲАЗРАТОВ.

**Яқинда матбуотда «Шаҳар йўловчилар транспорти
тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон
қилинди. Бундан кўзланган мақсад шаҳар йўловчилар
транспорти фаолиятининг ҳуқуқий асосларини шакл-
лантиришдан иборатдир. Хўш, шундай экан, бу аҳа-
миятли ҳужжатни пойтахт транспортчилари қандай қу-
тиб олишди? Қонун транспорт корхоналари фаолияти-
га қандай таъсирини ўтказмоқда? Умуман уни бажар-
иш йўлида қанақа ишлар амалга оширилмоқда?
«Тошшаҳарйўловчилар» давлат уюшмасининг ав-
тотранспорт бошқармаси бошлиғи Салоҳиддин Асо-
миддинов билан мулоқотимиз шу хусусда бўлди.**

— Эсингизда бўлса ўтган йили Ўзбекистон Республика-си Вазирлар Маҳкамасининг «Тошкент шаҳри аҳолисига йў-ловчи ташиш транспорти хў-лати кўрсатишни тубдан яхши-лаш чора-тадбирлари тўғриси-да»ги қарори эълон қилинган эди, — деди Салоҳиддин ака бизга.

— Яқинда эса юқоридаги Қонун Олий Мажлисда қабул қилиниб, қучга кирди. Булар-нинг ҳаммаси республикамиз раҳбариятининг ушбу соҳага катта эътибор бераётганидан далолатдир. Жумладан, Қонун бандларининг бирида: «Шаҳар йўловчилар транспорти ташу-вчиларнинг йўл қўйиладиган доирадаги тарифлар бўйича йўловчилар ва багаж ташиш хизматлари кўрсатиш муноса-бати билан кўрган зарари Ва-зирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда тегиш-ли маҳаллий бюджет ҳисоби-дан қопланади», дейилган. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки шаҳарларимиз йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Янги мавзелар

барпо этилмоқда. Шунинг би-лан бир қаторда транспорт йў-налишлари сони ҳам ортмоқда. Ҳозирги белгиланган тариф би-лан эса транспорт корхонала-рининг моддий техникасини ри-вожлантириб бўлмайди.

Тўғри, ҳукуматимиз, Тоше-нт шаҳар ҳокимлигининг уюш-мамизга ёрдамчиси ҳар қадамда ҳис этиб турибмиз. Улар томо-нидан ажратилган маблағга бу-гунги кўннинг ўзида 100 та ав-тобус, 15 та трамвай, 40 та троллейбус олиш қўрибга эга-миз. Буларнинг бир қисмини со-либ олишга ҳам улғурдик. Бун-

нинг тўрт ойи ичида шаҳарда йўловчи ташиш бўйича 200 мил-лион сўмдан ортиқ зарар кўрил-ди. Молия вазирлиги томонидан эса бунинг озгина қисми қоп-ланда. Транспортнинг тўрт тури бўйича ойлик чипталарни со-тишда ҳам шундай бўлди. Мет-рони ичига олган бундай кар-точкаларнинг баҳоси хўжалик ҳисобидидаги корхоналар учун 1200 сўм, бюджетдагиларга 720

Эртага — Жаҳон атроф-муҳитни муҳофазалаш куни

Одамзотнинг табиати ажойиб: сахарлаб турадию фалакка кўз ташлайди. Ҳаво очик бўлса, таъби чоғ, дили равшан бўлиб кетади. Сўнгра салқин ҳавони тўйиб-тўйиб симиради. Муздек зилот сувда ювинади. Чиққатган куёшга қараб шукроналар қилади.

Бу одат бизга ҳазрати Одам Атодан мерос қолган бўлса, ажаб эмас. Тоза ҳаво, зилот сув, яшнаган тупроқ, заррин қўшни севимлими, уларсиз туролмаслигимиз балки шундандир? Унда табиат бағрини ҳушланиб не-не дарахтларни кесимизми, сувларни бесабоб исроф этишимиз, она замин бағрига заҳар сепишимиз нимадан мерос экан?

Одам боласи ерсиш яшолмайди. Юлдузлар юлдузга йўл топиб

Муносабат

ЕРУ ОСМОН ҚЎШИҒИ

кезиб юрса ҳам, ерга оёғи теккан кун шукроналар қилади. Инсоний илоҳий бир қудрат иплари орқали заминга абадул-абад болган... Қандай ҳунар қилмасин шу ерда қилади: обод қилади, гул экади, ниҳол экади, яшнатади...

Тошкентимиз тарихини яхши билганлар қадимдан унинг жаннатмакон эканлигини таърифлашади. Шаҳар яқин-яқингача ҳам туртала тарафидан боғ-роғлар билан уралган экан. Дарахтларнинг сон-саного бўлмас экан. Ҳар баҳорда кишлоқларнинг бир-бирини сурайдигани: «Бу йил неча туп ниҳол экидинг? Қанчаси мевали?». Деган савол буларкан. Урикзор, Олмазор, Нокзор, Мингтор, Мевазор, Эттигерак, Қўштерак, Бешгул, Гулрайхон, Бешақор, Қўшут сингари дарахт, қўштаракнинг ҳали ҳам мавжудлиги шу фикрнинг асоси эканидан далolatларидир.

Ота-боболаримизнинг энг яхши удулларидан бири — бу экилган ниҳолни парваришлаш эканини таъкидлагани келадди. Ажаби, уша пайтадаги боғбонлар боғида минг туп ниҳол бўлса қайси бири қандай ўсапти, қандай ҳосил берапти, мевасининг маза-сангиз то қузғача шундан ўн тупи омон қолади. Боғбонлик қила-диганлардан бунинг сабабини сурасангиз: «қуриб қоляпти» деб қўй қолади. Нега қуриятми — сабабини суриштирмайди ҳам.

Чиндан ҳам нега қуриятми ниҳоллар? Сув ҳар қалай топибса, ер чопибса, ишлов берилса... Ёки қўчалар шунданки ҳолиса қўзғаб қўриқверадими? Ўқийлаб уйлаб қарасак, асл сабаб маълум бўлади. Ҳавога чиқиб турган зарарли, айрим ҳолларда заҳарли моддалар, нитратлару кислоталардан ўзининг асл рангини деярли йўқотган сувлар, бағридаги тирик организмларнинг қуриган тупроқнинг қўлдан нима келадиган пайт келди: табиатнинг шундай аҳволга тушишига қим айбдор? Жавоби ҳам қисқа лунда: ўзимиз. Эртанги кунини уйламай қўйган, факат бугунги уйлашга одатланиб қолган ўзимиз айбдор!

Бундай юракни уюштирадиган ҳолатни тузатишнинг илоҳи борми? Бор. Бу ишни қилдирган ҳам ўзимиз. Ўзимиз гайрат камарини боғласак, ажаб эмаски, табиат олдидаги юзи шувилтигимизни ювасак... Эртага Жаҳон атроф-муҳитни муҳофазалаш куни. Йилда бир кун эмас, ҳар кун табиатни ҳимоя этиш, унинг дардларига мал-ҳам қўйиш куни бўлишини истар эдим. Бугун бу жуда муҳим, давримизнинг долзарб муаммоларидан бири.

Ариқларда милдираб оқатган сувлар биздан меҳр сурайдилар. Яшил гул-ғиёҳлар, дов-дарахтлар биздан меҳр сурайдилар. Ёши турган шамоллар биздан меҳр сурайдилар.

Тонг сахардан чиққиллаётган туффа қўшлар биздан меҳр сурайдилар. Меҳр табиатни ҳимоя этишнинг бугунги мезонидир. Меҳр — Еру осмонни тўлдириб янграб турган қўшиқдир бугун. Меҳримизни дариг тутмайлик она табиатдан, азиз одамлар!

Ғолиб МИРЗО

Ҳар бир инсон бекиёс даражада кенг табиат бағридан ўзига ёққан нарсасини олади. Лекин табиат ёлғиз бир кишиники эмас, у ҳаммамизники. Табиат бизнинг ёшимизни, ишимизни, иқримизни, ҳуллас, кимлигимизни суриштирмайди. Унинг учун биз нима қилдик?

Табиат ҳамиша ҳаётимиз манбаи бўлиб туриши учун нима қилмоғимиз керак? Меъморий обидаларга мармар тахтача осиб, «Давлат томонидан қўриқланади» деб ёзиб қўйишимиз мумкин. Табиатга нисбатан-чи? Ҳар бир дарё соҳилига тахтача қоқиб бўлмайдику? Ҳар бир дарахтга «Хор қилманг, экологик дахлсиз маконга эга» деб ёзиб қўймаймизку? Табиатни муҳофазалаш қалбларимизда бўлмоғи керак. Қилган ишимизда, фуқаролик бурчимизда кўриниб турмоғи лозим. Табиат ва инсоният — бу ажралмас тушунчидир.

Оила бунёд бўлгач, фарзанд туғилади. У сал-пал эсини таниган биринчи бўлиб қўлга қалам олади. Сурат чизади, ерни яшилга бўйди. Денгиз, қўллар, сойларнинг суратини чизади, ҳаворангга бўйди. Қўёшни, унинг олтинранг нурларини чизади. Қўшларнинг расмини солади. Табиатга бўлган муҳаббат болага она сuti билан бирга қиради.

Яшил бойлик

НЕВАРАМ ЯШАЙДИ БАҒРИДА ШОДОН

Ўсимликлар олами — бу қимирлаган жонга ҳаёт ато этгучи манбадир. Ўсимликлар ва жониворлар қўёш нурларидан баҳраманд бўладилар. Инсоният эса нефть, кўмир, газни ёқиб яшайди, ўсимликлар миллион йиллардан бери тўпланган захираларни қўлга айлантиради. Ўсимликлар олами — энг ҳимояга муҳтож қатламдир. Муҳтож бўлганда ҳам соф экологик жиҳатдан эмас, зарур ашб жиҳатидан ҳам муҳтож. Олдиёиси биз ёғочдан рясалган стулга ўтирамыз, қозоғга ёзамиз. Дарахтларга бўлган муҳаббат билан инсон муҳаббатига қамол топиб боради. Дарахтни факат қислород ишлаб чиқаргани ёки соя-салқини учун, қўшларга ошён бўлгани учун, гўзаллик намунаси бўлгани учун севмиш керакми деб сўрайдиганлар бўлади. Йўқ, уларсиз биз яшай олмаслигимиз учун севимизми керак.

Шаҳримизда дарахтлар қанча кўп бўлса, яшашимиз шунча қувончли бўлади. Мустақиллик майдони ҳар томонлама гўзал, ибрат бўладиган маскандир. Бу ердаги аргувонларнинг, мажнун-толарнинг, лоза дарахтларнинг қўёқ яшил барглари табиат қўшини қўллаётгандек. Бу ердаги серсоя хиёбондан ўтган одам бир лаҳза тўхтаб қолмай илоҳи йўқ. Шу лаҳза у дов-дарахтлар гўзаллигидан қалбидан завқ уйғонади, кайфияти кўтарилади, табиатга меҳри ортади.

Биз ҳамза тумани Фанвизин кўчасидаги сарқад теракларни, Сергели тумани Биродарлик кўчасидаги ажойиб каштанларни, «Мовий гўмбазлар» қаҳвахонаси атрофидаги яшил манзараларни кўрганганимизда маъна шундай завқ тузимиз. Қўят эккан, уни парваришлаганларга чин дилдан тахсинлар қўйимиз. Худди шундай табиатга меҳрини алоҳида намойиш этаётган «Тошхатроқлар» Асбобозлик, Компрессор заводлари, «Ўзлапастит» қўшма корхонаси мутасаддиларига раҳматлар айтаямиз.

Бир туп дарахт бир кеча-кўнундада уч киши нафас олишига етадиган қислород ишлаб чиқариши барчага маълум. Шаҳримизда дарахтлар қанча кўп бўлса, ҳаво тоза бўлади. Тоза ҳаво эса узок умр таровидир.

Дарахт экар эканман, қалбимда тугён, Унинг сояси менга этмаса ҳам насиб, НЕВАРАМ ЯШАЙДИ БАҒРИДА ШОДОН деб ёган эди шоир.

Эртага — Жаҳон атроф-муҳитни муҳофазалаш куни. «Умрингиз узок, заҳматли меҳнатингиз ҳамиша хайрли бўлсин, азиз табиатсеварлар!» дегим келадди ушбу байрам арафасида!

Ким ФАТТОХОВ,

Тошкент шаҳар табиатни муҳофазалаш кўмитаси назоратчиси.

— Аввал шаҳарча ҳақида икки оғиз сўзлаб берсангиз.

— «Ёшлик» шаҳарчаси 1992 йилда Республикаи Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан Со-бир Раҳимов тумани таркибидан ташкил этилган. Шаҳарчининг умумий майдони 600 гектардан ор-тик. Аҳолиси эса 47300 киши. Уларнинг салкам ярмига яқини ёшлардир. Шаҳарча худудиди 3 та олий, 4 та ўрта махсус ўқув юрти, 4 та мактаб, 8 та боғча, 15 та соғлиқни сақлаш муассасаси, 700 га яқин турли корхона ва ташкилотлар фаолият кўрсатмоқда.

— Кўриниб турибдики, худуд кичкина эмас. Унинг ўзига яраша ташвишлари ҳам мавжуд. Ўзингизга маълум, экологик муам-лалар борган сари кун тартибига чиқмоқда. Бу муаммо шаҳарчада қандай ҳал этила-пти?

— Тошкент шаҳрини дунёнинг энг гўзал пойта-хтларидан бирига айлантириш борасидаги хайр-ли ишларга «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳам баҳоли қудрат ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Шаҳарча худудиди 8 та маҳалла (улардан 3 таси қадимдан мавжуд, 5 таси эса кўп қаватли уйлар асосида ташкил этилган) ҳамда 3 та тала-балар ётоқхоналари бор. Шаҳарча худудини са-нитария талаблари даражасида сақлаш ҳамда ободонлаштириш ишларини олиб бориш муҳим вазибалардан биридир. Доимий муаммо бўлиб келган масала — аҳолининг маиший қичқиндла-рини олиб кетишдир. Аҳоли билан бўладиган ҳар учрашувда қичқиндилар вақтида олиб кетилмас-лигидан шикоят қилишади. Махсус автобаза қо-димлари эса, ҳозирги бозор иқтисоди қилинчи-ликлари туфайли машиналарда эҳтиёт қисмлари етишмаслиги, ёқилги танқислиги, энг асосийси бу муаммоларни ҳал этиш учун молиявий маб-

лағлар етишмаслиги, аҳоли ўз вақтида тўлов пул-ларини беролмаслиги туфайли махсус автомаши-налар ишга чиқмаслигини ваҳ қилиб кўрсатади-лар.

Ушбу масала қуйидаги йўл бўйича ҳал этил-моқда: ҳар бир маҳаллага доимий бириктирилган ҳокимликнинг масъул ходими маҳалла аҳлидан қичқиндиларни олиб кетиш тўловларини йиғиб олиб, махсус автокорхонага топширади. Натижа ёмон эмас: автомашиналар сурункали қатнови йўлга

лик билан қўшимча уй қурган фуқаролар ҳам бор. Бундай фуқароларга ҳар бир қилинаётган ишни қонун асосида амалга ошириш лозимлиги тушун-тирилмоқда. Ноконуний қурилмаларни бузиб таш-лаш кераклиги, улар ўрнида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларини олиб бориш ло-зимлиги ўқитилмоқда. Биргина Амир Темури ма-ҳалласида 200дан ортиқроқ турли темир гараж ҳамда ноконуний қурилмалар мавжуд. Худди шун-дай ҳолатни Қамарнисо шохқўчасидаги кўп қават-

Диплашув

«ЭКОЛОГИЯ ВА САЛОМАТЛИК» ДАСТУРИ АСОСИДА

«Ёшлик» шаҳарчаси ҳокими ўринбосари Самуғжон ҲИҚМАТОВ билан суҳбат

қўйилмоқда, кўча ва хиёбонлар қичқиндилардан то-заланимоқда.

— Самуғжон, белгиланган бошқа чора-тад-бирларнинг ижроси қандай бўлапти? Айниқ-са кўп қаватли уйлардаги аҳвол қандай?

— Ҳақиқатан ҳам қадимдан тарихи топан ма-ҳаллаларда аҳоли бир-бирини яхши танийди, тўй, маъракаларда бир-бирининг оғирини енгил қила-ди. Кўп қаватли уйларда, айниса, янги ташкил этилган мавзеларда айрим қўшнилари бир-бирла-рини яхши танимасликлари туфайли кўп ҳолларда ўз билгиларича иш тутадилар. Натижада кўп қав-ватли уй атрофларини ҳар хил сим, ёғоч, шох-шабба билан ўриб олиб, ҳеч қандай рухсатсиз тур-ли иншоот, гараж, товўқхона,хаттоки ўзибосимча-

ли уйлар жойлашган қисмида ҳам кузатиш мум-кин эди. Қисқа вақт ичида ҳокимлик ходимлари ва аҳолининг ҳамжихатлиқдаги ҳаракатлари ту-файли бу кўча қиёфаси тамомилан ўзгарди. Турли тўсиқлар олиб ташланди, дарахтларга шакл бе-рилди, гаражлар қўчирилди, ноконуний қурилма-лар бузиб ташланди, улар ўрни кўкаламзорлаш-тирилди.

Бундай юмушлар шаҳарча худудидидаги Талаба-лар (Чимбой), Университет, Қамарнисо, Мирзо Фо-ли сингари кўчаларда, олий ва ўрта махсус ўқув юр-тири худудларида ҳам амалга оширилди. «Эко-лог» боғи йиллар давомида тўпланиб қолган чи-қиндилардан тозаланиб, тартибга келтирилди. Ша-ҳардаги стадион давр талаблари даражасида

таъмирланиб, турли спорт мусобақалари ўтказил-моқда. Талаба ва ўқувчиларга маънавият ва маъри-фат ғояларини чуқурроқ сингдириш, уларнинг ду-неқарашини шакллантириш ҳамда ўқишдан кейин-ги бўш вақтларини қўнғилли ва маданий ўтказиш мақсадида ҳафтанинг бешинчи кунда «Жума оқ-шоми» тадбирлари ўтказиш аънаёнага айланди. Бир сўз билан айтганда, «Ёшлик» талабалар шаҳарча-си ҳокимлиги «Экология ва саломатлик» дастури-ни амалга ошириш билан шаҳар худудини пойтах-тимиздаги намунавий гўшалардан бирига айлан-тириш борасида иш олиб бормоқда.

Қадимдан ҳар бир қишлоқ, қўрғон, маҳаллани-нғ ўз гузари бўлган. Ушбу қадриятимизни давом эттириб 1996 йил Талабалар гузари ташкил этил-ган эди. Гузарда маданий, маиший ҳамда савдо хизмати кўрсатиб қолинмасдан, ёшларнинг хор-диқ чиқарадиган оромгоҳига айлантирилди. Гул-зорлар ташкил этилиб, кўпроқ гул билан бирга райхон ҳамда жамбиллар ўстирилди, Фалаба байрамнинг 52-йиллигига бағишлаб гуллар байрами танлови ўтказилди. Талаба ва ўқувчилар ўзлари хоналарига ўстирган ажойиб гуллари бил-лан иштирок этилди. ТошДу талабалари ўстир-ган гуллар танлов ғолиби бўлди.

Мен ҳамма тадбирларни айтиб улгуролмадим. Шаҳарча ўз номи билан шаҳарча. У ҳар томонла-ма озода, покиза, дилдорлар бўлмоғи лозим.

Бу йўлда эса қиладиган ишларимиз кўп. Экил-ган ниҳолларни парваришладан тортиб, бир туп гўёғача назоратда бўлмоғи керак. Ана шун-дагина кўзланган мақсадга етамиз. Ёшлар ма-саласига келсак улар эртанги кунга асло-асло бефарқ қарамаётдилар. Шаҳарчада олиб бори-лаётган юмушлар, тадбирлар сўзимнинг исботи бўла олади.

Шукрат УСМОНОВ ёзиб олди.

№ 5 (66) Тошкент шаҳар табиатни муҳофазалаш қилиш кўмитасининг саҳифаси

Назм

ДАВЛАТ

Азиздирсан мунис табиат,
Сен эзуллик, меҳр тинимсиз.
Бугун дардинг, аламинг қат-қат,
Сочи нукра она тинимсиз.

Тўқилганда бир донга япроқ,
Учинганда бир гўёғ умир,
Қайтарсан ҳаммадан кўпроқ
Фигонларинг бамисли кўмири—

Эшитмағай, аммо инсонлар,
Қўлларидида уйнади болта.
Фидо бўлди не-не ирмоқлар,
Ниҳолларнинг умири ҳам калта.

Болалигим эслайман ёниб,
Далаларда ям-яшил гилам,
Сувлар ичиб, ташналик қониб,
Чопишардиқ ташвишсиз, беғам.

Тўйиб нафас олардиқ сахар,
Шарбат тинимсиз қўйилар танга,
Жимирлаган ҳаво жон қадар,
Покизалик берди бағданга.

Хатто антоқ гуллари бизга,
Баҳиш этарди бир дунё хайрат.
Чор атрофда бир шухўр ўзга,
Чор атрофга ҳоким муҳаббат.

Тупроқ эди оромли тугат,
Минг бир ноъमत жудад,
Бугун бўлмас замин осузда,
Жоҳил қалблар тушиб қасдига.

Кучоғини қўлга тўлдириб,
Томинири узар пайдар-пай.
Йиллар узар отин олдириб,
Умр ўтар изига босмай.

Қани бугун ўшал манзара,
Қани сувлар ишладек тоза,
Қани ҳаво, минг дардга яраб,
Қўзғиликка бўлган андоза.

Чексиз деяр ўйладик барин,
Эртанг ҳеч олмайди ёлға.
Хушланиб оғларнинг бағрин,
Заҳар қўшиқ обин ҳайтта.

Барини биз айландиқ барбод,
Бирини кесиб ўзини экидик.
Эртанг кун келажак авлод,
Деяр ширин жонни тинимдик.

Табиатнинг ташвиши қат-қат,
Аламли бўлгучи дустон.
Ҳар сатрдан янгради факат:
«Сонингманку сени ой инсон!»

Оналарга мангу эҳтиром,
Кўрсатди ҳамиша замон.
Қаддим бугун эки, айлб-лом,
Онингманку сени ой инсон!»

Бордиқ шундоқ ажойиб ҳадис,
Сўрди бир кун бир одам ногоҳ:
«Кинга қилай, айт бир оғиз сўз,
Яхшиликни ой, Расулulloҳ?»

Онагнга, дор шунда пайғамбар,
Онаг бўлсан бўлса сазовор,
Уч бор сўрди, уч бора магар,
Она сўзи янгради тақдор».

Табиатга энди белемх —
Бўлмаллиққа ҳаққимиз йўқдир.
Унинг бағри тўла ишқ-сепх,
У бор — мўҳим қўнғилмиз

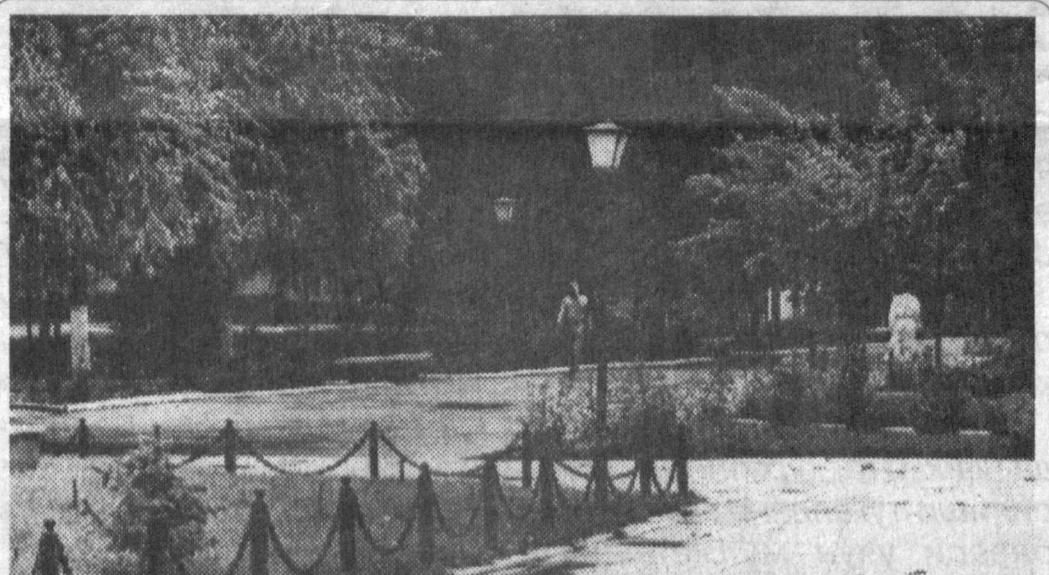
тўқдир.

Яшайверсан табиат ғолиб,
Ҳар қарин ер гулга буркансин.
Тирик жон бор ҳайратда қолиб,
Синламоқчи биздан ўргансин.

Шунда бўлар табиат рози,
Минглайимиз синлар меҳрибон:
«Унгулдининг, ширини бугун,
Чин фарзандсан менга ой инсон!»

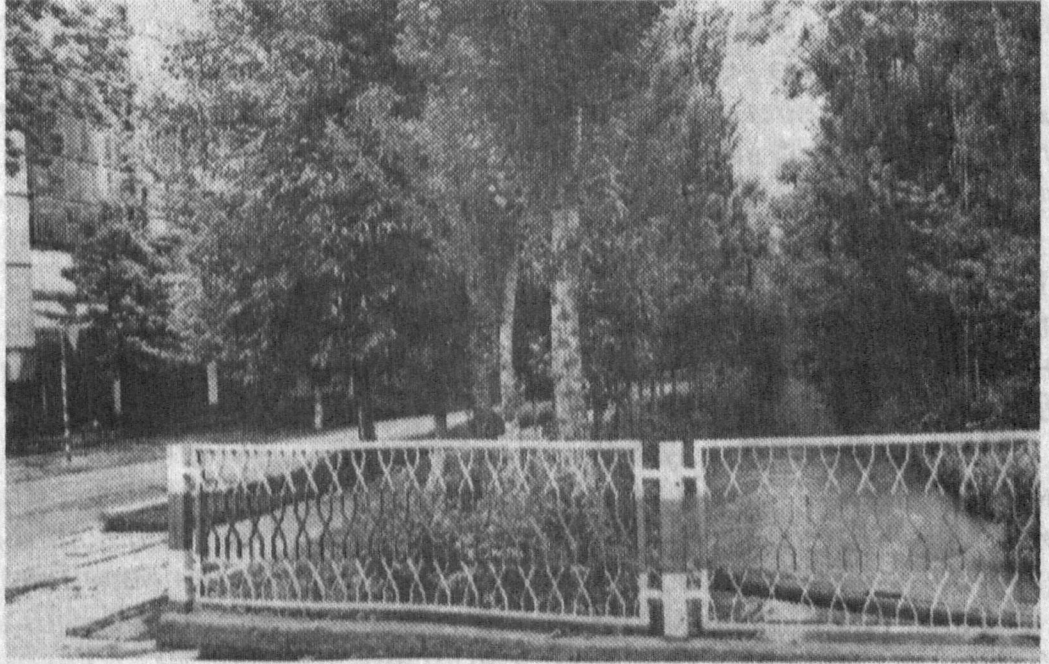
Азизларим, орта кеч бўлар,
Бугун бўлсин кўнғилмиз мезон.
Табиат ҳам илҳамга тўлар,
Яшайимиз бағрида шодон.

Темур ЎСАЙДУЛЛО,

Ушбу суратларни кўриб дам олиш масканининг ёки гўзал хиёбоннинг бир бурчаги деб ўйлашингиз мумкин. Асло ундай эмас. Бу лавҳалар «Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссдорлик жамиятининг ҳовлисида олинган. Қуёқ соя ташлаган дарахтлар тағида зилот сувлари шарқираб турган анҳор соҳилла-рида ишчилар ҳордиқ чиқарадилар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

«Тошкент оқшомини»га жавоб берадилар

«ЖАРИМА ЖОНГА ТЕГДИ»

«Табиат ва инсон» саҳифасида эълон қилинаётган танқидий материаллар исзис кетмайти. Ташкилот, муассаса, корхона-лардан кўрилган чора-тадбирларнинг на-тижаси ҳақида таҳририятга жавоблар ке-ляпти. Жарима тўлаш жонга теккан бўл-са, инсоф, диёнат уйғонган бўлса табиат-ни муҳофазалаш ишлари бир маромда бо-ришига инсоамиз.

2-темир бетон буюмлари заводи худудидида ахлат, маиший қичқиндилар уюлиб ётгани танқид қи-линганди. Ниҳоят завод худуди тозаланди: барча қичқиндилар олиб кетилган, орасталланган.

Тошкент тажриба таъмирлаш механика за-водида энди сувдан ҳўжасизларча фойдаланилмайдилар: сув қувурлар яшилди таъмирландилар.

6-нон заводи цех бошлиғи С. Исмоилов тан-қиддан ижобий ҳулоса чиқарди: ишга яроқсиз бў-либ қолган люминесцент чирокларни талаб бўй-ча сақлашга амал қилиб омборларга жойлашда бош бўлди.

«Комил» хўсусий фирмаси, «Ўртаосиётранс-қурилиш» жамоа-ишлаб чиқариш корхонасининг бетон қорув қурилмаси ишини тўхтатиб қўйилган-дан кейин мазкур корхоналарда шаҳар табиатни муҳофазалаш кўмитаси томонидан белгиланган кўрсатмалар бажарилди. Айни пайтда «Комил» хў-сусий фирмаси ишлари экологик экспертиза то-монидан ижобий баҳоланди. Бетон қорув қурил-маси ҳам таъмирланди.

Атмосферага ифлос, зарарли моддалар чи-қарувчи ускуналар фаолияти бўйича Тошкент ша-ҳар табиатни муҳофазалаш кўмитаси нозирлари то-монидан аниқланган камчиликларга «Гўштсўста-во» давлат ишлаб чиқариш бирлашмаси бош му-ҳандиси Б. Идрисовнинг саъй-ҳаракатлари на-тижасида барҳам берилди.

«Подъёмник» ҳиссдорлик жамиятининг ма-териал техника таъминоти бўлими мудир Т. Гу-сейновдан ҳам ўз ишига бу сафар сийқиндидан ён-дошгандан мамнунмиз.

«Сувос» трести 6-маркази бошлиғи А. Набиев ҳам танқиддан кейин сувдан фойдаланиш учун мах-сус рухсатномаларни тахт қилиб қўйди.

Кўмитамиз ой сайин ташкилотларда бўлиб, табиат-ни муҳофазалаш қилиш қонун-қоидаларига нечоғлик амал қилинаётганини кўздан кечиридилар. Афсуски, кейин-ги пайтларда кишини ранжитадиган ишларга дуч ке-ляптимиз. Уларнинг айримларини эътиборингизга ҳа-вола қилгач, манзарани кўриб ўзингиз кишилар ло-қайдлигига баҳо берайсиз, деб ўйлаймиз.

«Электрогаз» ҳиссдорлик жамиятида ҳам текшириш ўтқа-зилганда қўлоқчилик унастаси мавжудлиги аниқланди. Эколо-гияга жиддий эиён етказиши мумкин бўлган ушбу унастка эколо-гик экспертизадан ўтказилмаган. Шунингдек кимёвий материал-ларнинг нотўғри сақланаётгани, улар тупроқни зарарлиш мум-кинлиги аниқланди. Ишлатилган аккумуляторлар ҳам очик ҳавода назоратсиз ётгани маълум бўлди. Таркибидида симоб бор махсу-лотлар ҳам худди шундай сақланаётганига факат афсуслиқ мум-кин. Шу боисдан жамият директори Виталий Ивановга 1200 сўм;

«Садаф» ҳиссдорлик жамияти 1993 йилнинг учинчи чора-гидан бошлаб нейтраллаш станциясини ишга туширмай келди.

Текширув

ПОҚАЙДИЛИК БАЛОСИ

Оқибатда гальваник цехдаги оқавалар тозаланимасдан шаҳар ка-нализациясига ташланди. Шунинг учун ҳам жамият бошқаруви раиси Иброҳим Аҳмаджоновга 2500 сўм;

«Сувканэрог» бирлашган қозонхоналар мажмуида кўми-тамиз томонидан берилган тавсия, йўриқномалар мунтазам ба-жарилмай келинади. Шунинг учун бош муҳандис А. Тухсиҳига 1800 сўм;

2-автосаройда Қорасув каналдан олинадиган, сарфлана-диган сувнинг ҳисоб-китоби қилинмайдилар, бу ишга махсус дафтар ҳам тутилмаган. Оқибатда қанчадан-қанча сувлар бекорга сарф бўлмоқда. Шу сабабини бош механик Нуралибек Ирисқуловга 1800 сўм;

«Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмасидаги автосарой майдон-ида ишлатилган мойлар сочилиб ётибди. Механик Виктор Ст-рельцовга 600 сўм;

«Тошкентмармар» ҳиссдорлик жамиятида учинчи цех би-носи

ВАҚТНИ ТАҚСИМЛАШДА
ГАП КЎП

Махсус шахмат соатлари ихтиро этилгунга қадар мусобақаларда турли-туман вақеалар юз бериб турарди. Ахволи қийинлашиб қолган томон табиийки кўпроқ ўйлашга мажбур. Лекин бу ҳол ортқиқа тус олмаганлиги учун ҳар бир ўйинга биттадан котиб қўйилиб, у воқеалар жараёнини кузатиб ва ёзиб борарди. Турнирларнинг барида ўйналган бир партия ҳаддан зиёд қўзилиб, ҳарифлар ҳолдан кетаётган. Котибнинг сўнгги ёзуви шундай бўлибди: соат тугни 12 га бормганда иккала томон ҳам пинакка кетди...

Мана, юз йилдан ошибдики, мусобақалар махсус шахмат соатлари кўмағида ўтказилмоқда. Эндилкида томонлар ўйлаш учун вақт назорати билан чегараланган. Чунки, кунга кеча ўз интиҳосига етган эркаклар ўртасида республика чемпионати олий табақа турнирида дастлабки 40 юришга томонларнинг ҳар бирига 2 соатдан вақт берилган эди. Уни тақсимлаш ҳар бир ўйиннинг ўз ичига ўтказди. Хохласин дастлабки 39 юришга бир соат сарфлаб қолган бир юришни бир соатда қилсин, хохласин аксинча иш тугсин. Ишқилиб белгиланган юришлар сони қилиниб бўлинганда қизил байроқча тушиб кетмаска бас.

Айтганимиздек кунга кеча ниҳосига етган республика биринчилигида чемпионлик тақдирини ҳам салқоқли бош соврин кимга тегишини ҳам, гроссмейстерлик учун балл олиш ҳуқуқини ҳам худди шу вақт омили ҳал қилди. Буни қарангки, мусобақа бошланиши олдидан ташланган қўрага кўра сўнгги турда икки пешқадам — халқаро мастерлар тошкентлик 18 ёшли Рустам Қосимжонов билан энгилйўллик 45 ёшли Владимир Егин бир-бирига рўпара келди. Иккаласи ҳам 12 имкониятдан 9 тадан очко жағлаб ўйинни сира бош бермаган эди. Бу учрашувда томонлар ўзаро битим тузаслар керак, деган ҳаёлларга борганлар ҳам, унис еки буни сўтиб чиқса керак, деганлар ҳам бўлди. Бироқ қўрашнинг бориши қайси томон кучини қай даражада сақлаб қолгани ва айниқса ўнинг асабий ҳолати масалани ҳал қилиши яқол сезилиб турди.

Одатда Владимир Егин қора доналар билан ўйнаганда гроссмейстер Тараш ҳимоя усулини ишга солар ва кўпинча қаноатланарли вазиятга эришарди. Бинобарин, Рустам бунга йўл қўймади. Қўраш ўзгача характер касб этди. Оқлар пьедестали билан марказни эгаллашга, Егин эса бу режани иложи борица бузишга ҳаракат қилди. Пьедестал атрофида жавлон урган оқ ва қора сипоқлар муҳим ҳоналарни банд қилишга уринарди. Вазият мурракблашиб иккала томон ҳам кўп — кўп ўйлашга мажбур бўлиб қолди. Ниҳоят қўрашнинг тўртинчи соатдаги тизилги юзга келиб қолди. Оқлар қоралар ҳисобдан янгилишиб фарзанини олдириб қўйди ва 40-юришга бормасдан

Чемпионатнинг тантанали ёпилиш маросимида шахмат жамоатчилиги пойтахтлик шахмат фанрийси, уч қарра республика чемпиони Георгий Борисенкони муборак 75 ёшга кирганлиги билан қутлади, эсдалик совғалари топширдилар. Ана шу тахлит республиканинг умумий ҳисоби бўйча 62, мустақил мамлакатимизнинг эса олтинчи чемпионати шахмат жамоатчилиги учун катта бир байрамдай ўтди.

Энди навбат Ўзбекистоннинг биринчи чемпиони, устоз ва мутасадди Азмилдин Қўраев хотирасига бағишлаб июнь ойи ўрталарида ўтказилган йиллик мусобақаларга келди.

Мамажон МУХИДДИНОВ,
Ўзбекистон шахмат федерациясининг биринчи вице-президенти.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРAT
ХАБАРЛАРИ
ВА ЭЪЛОНЛАР«ЎҚУВЧИ» ОМОНАТИ
«ЎҚУВЧИ» ОМОНАТИ — БУ
ФАРЗАНДИНГИЗ УЧУН
АЖОЙИБ СОВҒАДИР!

«Ўқувчи» омонати бу:
— миқдори камида 10 сўм бўлган;

— йилга 15% даромад тўланадиган;
— нақд пул билан ёки пул ўтказиш йўли билан тўлдириб бориладиган;
— юқори даромад олиш учун, зарур миқдордаги маблағ йиғилгандан сўнг бошқа хоҳлаган турдаги омонатга ўтказиш имкониятини берувчи омонат туридир.

«Ўқувчи» омонати ўсимларга ёшлқдан ўз маблағидан тўғри фойдаланишни ўргатиш билан бирга балогат ёшини етарлича маблағ билан қўтиб олиш учун имконият яратади.

«Ўқувчи» омонати 12-18 ёшдаги ёшлар омонатидир.

Тел. 45-66-43, 45-35-44.

Тошкент шаҳар Халқ банки бошқармаси.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш назирлигининг триа-
матология ва ортопедия илмий тадқиқот институти жамоаси ине-
ститут бош врачи М. С. Асомовга отаси
Салоҳитдин Асомовнинг АСОМОВнинг
нафот этганини муносабати билан чуқур ҳамдаралик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш назирлигининг Тош-
кент вилоят маҳалласини ошнинг институти ректорати, қасба ую-
маси таъкидоти ортопедик стоматология кафедрасининг соғиқ ка-
федраси мудир, тиббиёт фанлари доктори, профессор
Карим Сатторович МАЛИКОВнинг
нафот этганини муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига
чуқур тазия иҳор этади.

Тошкент шаҳар Адлия бошқармаси бошқарманинг етакчи мута-
хассиси Мурод Ҳазратқулловни С.Олимжоновнинг
Ҳазратку СУЛАЙМОНОВнинг
нафот этганини муносабати билан чуқур тазия иҳор этади.

Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг Яқка-
сарой тиббиёт бirlашмаси 1-соматик болалар шифохонаси жамоаси
шу шифохонанинг тиббиёт малахатчин — тиббиёт фанлари док-
тор, профессо-
Исматулла ҳожи ФАТХУЛЛАЕВнинг
нафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур та-
зия иҳор қилади.

ФУТБОЛ ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Республика Марказий
"Пахтакор" ўйингоҳида
1997 йил 9 июнь кун
Республика 6-
миллий чемпионати
биринчилиги учун.

"Пахтакор" Тошкент - Хоразмнинг "Хоразм"
футбол жамоалари ўртасида
ўйин бўлади.

Ўйин соат 18.00 бошланади.

Танаффус вақтида
буюм лотерея
тиражи ўтказилади.

Тиражда энгил
автомобиль,
аудио ва видео
аппаратуралар,
уй ва спорт
жиҳозлари ўйналади.
Салқин ичимликлар,
музқаймоқ ва
ширинликлар тановул
қилишингиз мумкин.

1997 йил 10-20-25 июнда
соат 10.00 да

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ
КИМ ОШДИ ВА БИРЖА САВДОЛАРИ ЎТКАЗАДИ
САВДОГА ҚЎЙИДАГИЛАР ҚЎЙИЛАДИ:

Шайхонтоҳур тумани, Бешёғоч мав-
зесидаги 15-ўйининг 16-хонадони. Тў-
рт хонали, умумий фойдаланиш
майдони 125 кв. метр. Бошланғич
нархи 3.525.500 сўм.

Тошкент шаҳар, Юнусобод тумани
Мазурук кўчасида жойлашган умумий
фойдали майдони 133.04 кв.метр бўл-
ган уй-жой. Бошланғич нархи 2500000
сўм.

Тошкент шаҳар Сирғали туманида
жойлашган якка тартибда уй-жой ку-
риш учун 76 та ер участкалари. Бош-
ланғич нархи — 224 449 сўм. (Ҳар бир ер
участкасининг майдони 0,04 га).

Тошкент шаҳар, М. Улугбек тумани
Кольский кўчасида жойлашган якка
тартибда уй-жой қуриш учун 1 та ер
участкаси. Бошланғич нархи —
1344489 сўм. (Ер участкасининг
майдони 0.04 га).

«МТА» ҳиссадорлик жамиятига те-
гишли 2 та ГАЗ-24 русумли автомо-
биллари. Бошланғич нархи 45.103
сўмдан 96414 сўмгача.

2-Автокомбинат ҳиссадорлик жа-
миятига тегишли 3 та «ГАЗ-24» ру-
сумли автомобиллари. Бошланғич
нархи 81354 сўмдан 192067 сўмгача.

Иқтисод ва ишлаб чиқариш кучла-
рини такомиллаштириш илмий-теку-
риш институтига қарашли ГАЗ-2402
русумли автомобиль, бошланғич нар-
хи 44284 сўм, ИЖ-2715 русумли ав-
томобиль, бошланғич нархи 41567
сўм.

«Махсустрас» корхонасининг
МАЗ-5334 русумли автомобили.
Бошланғич нархи 132880 сўм.

«Ўзавтотранстехника» илмий-ишлаб

топиб, бу ерга тақлиф этганлигингиз учун раҳмат!

● Григорий ЦЕЙТЛИН, «Пахтакор»
командаси мураббийси:

— Бу учрашув жуда керакли ва фойдали бўл-
ди. Илгари командаларнинг қорхона жамоалари,
мухлислар билан юзма-юз учрашуви яхши анъа-
нага айланган эди. Кейинчалик бундай тadbирлар
аста-секин унутила бошланганди. «Пахтакор»нинг
содиқ мухлислари бўлган ушбу қорхона раҳба-
рияти бу хайрли анъанани тиклаётганлиқларидан
хурсандимиз. Албатта, бундай дўстона алоқалар
футболчиларимизнинг ўйин савиясига ижобий таъ-
сир кўрсатади.

— Мамлакат биринчилигида «Пахтакор»ни-
нг ўрни қандай бўляпти?

— Бу йилги чемпионат бошланишиданок жуда
мураккаб кечмоқда. Негаки, бир неча кучли жа-
моа пешқадамликка барабар даъвогарлик қилиб
мурсасиз кураш олиб бораёттилар. Дастлабки та-
наффусга қадар 3 та ўйинда дуранг бўлганлиги
очиғи, бизни асло қаноатлантирмайди. Шунинг
учун сўнгги икки ўйинда астойдил ҳаракат қилиб,
9 та гол киритдик. Бу кўрсаткич футболчилари-
мизнинг тетик кайфиятидан дарак беради. Ана
шундай ўйин суръатини бўшаширтмасак — марра
бизники!

Футболчилар ўз мухлислари даврасида, «қи-
рол саройи»даги қисқа мулоқотдан сўнг қорхона-
даги ёш расомларнинг асарлари кўргазмасини
бориб кўрдилар. Бу ердаги ҳар бир суратга се-
вимли «юлдуз»лар ўзларича ном бериб, изоҳлаш-
лари барчани ҳушнуд этди.

— Маънавиятсиз спортчининг муваффақият қо-
зониши қийин, — дейди А. Алимбоев. — Билим ва
маданиятлик спортчи ҳеч қачон мухлислар эътибо-
ридан қолмайди. Чет элларда бўлгани каби спорт-
чиларимиз миллий урф-одатлар, муомила мада-
ниятини ҳам пухта эгаллашлари лозим.

Қизиқarli учрашув сўнггида бундай тadbир-
ларни келгусида анъанага айлантириш, фурсат
топиб қорхона жамоасининг «Пахтакор» билан ўр-
тоқлик учрашувини ўтказиш масалалари ҳам ке-
лишиб олинди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

чиқариш бирлашмасининг ЕРАЗ-762
автомобили. Бошланғич нархи 63291
сўм.

2-автокомбинатга қарашли ГАЗ-2417
русумли автомобили. Бошланғич нар-
хи 81354 сўм.

Тошкент ҳудудида Бектемир тумани-
да Ийк-Ота кўргонида жойлашган ку-
рилиши тугалланмаган ишлаб чиқариш
базиси учун мўлжалланган иншоот
5000000 сўм.

Бектемир тумани, «Водник» мавзеси-
да жойлашган, қурилиши тугалланмаган 6-
сонли 280 ўринли болалар боғчаси. Бош-
ланғич нархи — 30915400 сўм.

Бектемир тумани, «Водник» мавзесида
жойлашган, қурилиши тугалланмаган 7-сон-
ли 280 ўринли болалар боғчаси. Бошлан-
ғич нархи — 6117700 сўм.

Собир Раҳимов тумани, Қорақамиш
1/2 мавзесида жойлашган, қурилиши
тугалланмаган 40 хонали турар жой би-
носи. Бошланғич нархи — 22000000
сўм.

Акмал Икромов тумани, Чилонзор
мавзесининг 26-дахасида жойлашган 9
қаватли «Ётоқхона» биноси. Бошлан-
ғич нархи — 50000000 сўм.

Ҳамза тумани 4-микрорайон, «Ғала-
банинг 40 йиллиги» мавзесида жойлаш-
ган қурилиши тугалланмаган 54-сонли
«Озиқ-овқат»лар дўкони. Буюртмачи —

Тошкент шаҳар ҳокимлигининг капи-
тал қурилиш бош бошқармаси. Бош-
ланғич нархи — 8000000 сўм.

Ҳамза тумани 4-микрорайон, «Ғалаба-
нинг 40 йиллиги» мавзесида жойлашган
қурилиши тугалланмаган хизмат кўрса-
тиш блоки. Буюртмачи — Тошкент шаҳар
ҳокимлигининг капитал қурилиш бош
бошқармаси. Бошланғич нархи — 4500000
сўм.

Охунбобоев—Сағбон мавзесида
жойлашган 106—АЁКТ. Буюртмачи —
«Тошвилоятнефтмаҳсулот». Бошлан-
ғич нархи — 26000000 сўм.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ
хўжалиги Фанлар академиясига те-
гишли, хўжалик ҳисобидаги автога-
ражининг ГАЗ-5327 автомобили. Бошлан-
ғич нархи — 132987 сўм.

Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш
бош бошқармаси автобазасининг 5
та 2141 — Москвич автомобиллари.
Бошланғич нархи — 36737 сўмдан
48983 сўмгача.

Дам олиш кунлари Сирғали авто-
мобиль бозорида Тошкент шаҳар
Соғлиқни сақлаш Бош бошқармасига
қарашли энгил автомобиллари сотув-
га қўйилади. Иш кунлари бу автомо-
билларни Тошкент шаҳар Соғлиқни
сақлаш Бош бошқармасининг авто-
базасида харид қилиш мумкин.

Ким ошди савдосига юридик ва жисмоний шахслар қатнашиши мумкин.
Тўлов шакли турли йўллар билан амалга оширилади.
Биржа савдоларида объектни сотиб олиш биржада рўйхатдан ўтган брокерлар
томонидан амалга оширилади.
ШОШИЛИНГ, БУ СИЗНИНГ ИМКОНИЯТИНГИЗ!
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Абдулла Қодирий кўчаси 13, 1-қават, 1-хона.
Телефонлар: 44-44-72, 44-44-73.

ТОШКЕНТ
ОҚШОМИ
Toshkent oqshomi

Муассис:
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
хатлар — 33-29-70;
эълонлар: 33-28-95,
33-08-74, 36-57-65.
факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, горшанба
ва жума
кунлари ишқиди.
Нашр қарсаниши
64690

Нашринг етказиб бериш
масалалари бўйича турар
жойлардаги почта бўлимагарига
ёки «Тошкент почтасига»
33-74-05 телефонига мурожаат
қилишингиз мумкин.